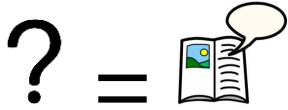

Kā izveidot sociālo stāstu?

Kas ir sociālais stāsts?

Sociālie stāsti ir lieliska metode, kas var palīdzēt bērnam tikt galā ar izaicinošām vai apjukumu raisošām situācijām. Sociālie stāsti sniedz priekšstatu par to, kas var notikt vai notiks bērniem pieejamākā un atbalstošā veidā, tas savukārt, ļauj bērnu sagatavot noteiktai sociālai situācijai. Pārsvārā sociālie stāsti tiek papildināti ar vizuāliem stimuliem, kas bērnam ļauj uztvert informāciju labāk un tiem pieejamākā veidā. Sociālais stāsts ir *individuāli pielāgots stāsts, kas apraksta sociāli svarīgus notikumus noteiktajā situācijā*. Tas sadala sociālās situācijas mazākajos, saprotamākos soļos.

Nedaudz vēstures

Pirmā, kas oficiāli sākusi rakstīt sociālos stāstus bērniem bija amerikāņu skolotāja – Kerola Greja (Carol Gray). Sākumā šī metode tika radīta darbā ar bērniem ar autiskā spektra traucējumiem, tomēr šobrīd tā plaši tiek pielietota ikdienā bērniem ar uzvedības traucējumiem, kā arī citiem bērniem bez izteiktiem traucējumiem. Mūsdienās sociālos stāstus var veidot izmantojot fotogrāfijas, bildes, teātra izrādes, filmējot video, utt.

Kas jāzina pirms veidot sociālo, stāstu?

- Sociālie stāsti nav universāla metode, tie neder visiem.
- Veidojot sociālo stāstu, jāņem bērna vecumposms, attīstības un uztveres līmenis, viņa intereses.
- Sociālam stāstam jābūt īsam un virzītam uz vienas, noteiktas situācijas izskaidrošanu.

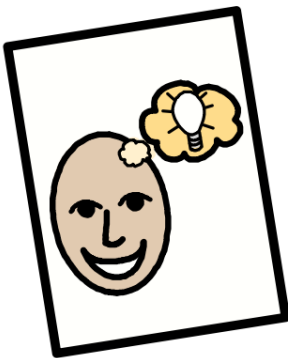
Kā lietot?

Sociālais stāsts ar bērnu ir jāpārrunā tad, kad bērns vislabāk spēj uztvert šo informāciju (izvairāties veicināt sarunu tad, kad bērns ir īpaši aizņemts savā spēlē, izsalcis, vai noguris). Vērojiet, kā bērns uz to reaģē, vai izprot, varbūt ir nepieciešams to pielabot, lai bērns to spētu saprast labāk. Pārrunājiet to regulāri, jo tikai atkārtojot mēs varam iemācīties jauno informāciju.

Ieteikumi veidojot sociālo stāstu:

- Fokusējieties uz vienu lietu. Nosakiet vienu, aktuālāko situāciju vai uzvedību, par ko būs šis stāsts, tas, nevar aptvert visas bērna šī brīža grūtības. Sadaliet to mazākajos posmos.
- Lietojiet īsus, vienkāršus un konkrētus teikumus, kuri ir formulēti pozitīvā veidā (izvairāties no “nē” izmantošanas, piemērām: nedari, neļauj, tā vietā: dari, runā klusāk).
- Izmantojiet aprakstošus teikumus. Veidojot sociālos stāstus, var būt palīdzīgi atbildēt uz tādiem jautājumiem, kā: Kas?; Ko?; Kad?; Kur? Piemērām, “*pārdevēja veikalā par pirkumu man atdos naudas atlikumu*”.
- Izmantojiet direktīvus teikumus. Piemērām, “*kad pārdevēja man atdos naudas atlikumu, es pateikšu paldies*”.
- Izmantojiet direktīvus teikumus. Piemērām, “*kad pārdevēja man atdos naudas atlikumu, es pateikšu paldies*”.
- Izmantojiet teikumus, kuri apraksta situāciju no citu skatu punkta. Piemērām, “*tētis un mamma leposies ar mani*”.
- Izmantojiet vizuālo atbalstu. Atkarībā no bērna attīstības un uztveres līmeņa tie var būt dažāda izmēra zīmējumi, piktogrammas, bildes, fotogrāfijas. Kā arī atkarībā no bērna individuālajām vajadzībām viens teikums var būt uz vienas lapas, vai arī vairāki teikumi uz vienas lapaspuses (var taisīt arī prezentācijas veidā datorā, planšetdatorā vai telefonā).

Daži pozitīvie sociālo stāstu piemēri:

<http://www.autismsberniem.lv/lv/materiali>

<http://autisms.lv/index.php/lv/socstasti>

<http://www.caritas.lv/2018/01/09/video-socialais-stasts-kafejnica-apmeklejums/>

<https://carolgraysocialstories.com/social-stories/social-story-sampler/>